

Sayı : 31292642--E.4918
Konu : Nöbet Eylemi

21/07/2015

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA

İlgi : 20/02/2015 tarihli ve 28892082/915.02/1897871 sayılı yazı.

Bakanlığınızda görev yapan ve aynı zamanda sendika üyesi olan bazı öğretmenlerin, üyes oldukları sendikaların yönetim kurullarının almış olduğu karar doğrultusunda, karşılığında ücret ödenen kadar nöbet tutmama eylemine katıldıklarından bahsedilerek, bu faaliyetlerin sendikal faaliyet olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği ile sendikal faaliyet olarak değerlendirilmesi durumunda, eylem katılanlar hakkında ilgili disiplin hükümlerinin uygulanıp uygulanamayacağı hususunda Başkanlığımıza görüşü talep edilen ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun "Tüzük" başlıklı 7 nci maddesinde, "Sendika ve konfederasyonların tüzüklerinde aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

h) Sendika veya konfederasyonun amacı ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürülecek çalışma konuları ile çalışma usulleri.

ı) Sendika veya konfederasyona üyelik koşulları, üyelikten çıkma ve çıkarılmanın usul ve esasları." hükmü, "Sendika ve konfederasyonların yetki ve faaliyetleri" başlıklı 19 uncu maddesinde, "Kamu görevlileri sendikaları ile konfederasyonlar, bu Kanundaki hükümler çerçevesinde, toplu sözleşme görüşmelerinde taraf olmaya yetkilidir. Sendika ve konfederasyonlar kuruluş amaçları doğrultusunda toplumsal cinsiyet eşitliğini gözeterek aşağıdaki faaliyetlerde bulunabilirler:

a) Genel olarak kamu personelinin hak ve ödevleri, çalışma koşulları, yükümlülükleri, iş güvenlikleri ile sağlık koşullarının geliştirilmesi konularında görüş bildirmek ve toplu sözleşmenin uygulanmasını izlemek üzere yapılacak çalışmalara temsilciler göndermek.

b) Devlet personel mevzuatında kamu görevlilerinin temsilini öngören çeşitli kurulları temsilci göndermek.

c) Verimlilik araştırmaları yapmak, sonuçlarla ilgili raporlar düzenlemek, önerilerde bulunmak ve işverenlerle bu konularda ortak çalışmalar yapmak.

d) Üyelerin mesleki yeterliliklerinin artırılması ve sorunlarının çözülmesi ile sendikal faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik kurs, seminer ve sosyal amaçlı toplantılar düzenlemek, bilimsel çalışmalar yapmak ve yayınlarda bulunmak.

e) Üyelerin ortak ekonomik ve sosyal hak ve menfaatleri ile personel hukukunu ilgilendiren konularda ilgili kurumlara ve yetkili makamlara sunulmak üzere çalışmalar yapmak ve öneriler getirmek.

f) Üyelerin idare ile ilgili doğacak ihtilaflarında, ortak hak ve menfaatlerinin izlenmesinde veya hukuki yardım gerekliliğinin ortaya çıkması durumunda üyelerini veya mirasçılarını, her düzeyde ve derecedeki yönetim ve yargı organları önünde temsil etmek veya ettirmek, dava açmak ve bu nedenle açılan davalarda taraf olmak.

g) Üyeleri ve ailelerinin yararlanmaları için hizmet amacıyla, eğitim ve sağlık tesisleri, dinlenme yerleri, misafirhane spor alanları ve benzeri yerler ile kitaplık, kreş, yuva ve huzur evleri, yardımlaşma sandıkları kurmak ve yönetmek ile herhangi bir bağışta bulunmamak kaydı ile üyeleri için kooperatifler kurulmasına yardım etmek ve nakit mevcudunun yüzde onundan fazla olmamak kaydıyla bu kooperatiflere kredi vermek.

h) Yangın, su baskını, deprem gibi tabii afetlerin vukuunda, gerektiğinde üyelik şartı aranmaksızın nakit mevcudunun yüzde onunu aşmamak kaydıyla afete uğrayan bölgelere konut, sağlık ve eğitim tesisleri yapılması amacıyla kamu yararına çalışan dernekler ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ile kamu kurum ve kuruluşlarına aynı ve nakdi yardımda bulunmak, afete uğrayan bölgelerde konut ve sağlık tesisleri yapmak." hükmü

Adres: İzmir Cad. No: 41 Kızılay/ANKARA

Telefon: 0 (312) 408 70 00 Faks: 0 (312) 418 82 91

Komisyon ayetlene ve alın

"Yasaklar" başlıklı 20 nci maddesinde ise "Bu Kanuna göre kurulan sendika ve konfederasyonların yönetim ve işleyişleri Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerine ve demokratik esaslara aykırı olamaz." hükmü yer almaktadır.

Bu itibarla kamu görevlilerinin ortak ekonomik, sosyal ve meslekî hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için kurulan ve 4688 sayılı Kanunla yetki ve faaliyetleri ile yasakları belirlenen sendikaların üyelerinin, üyesi oldukları sendikanın tüzüklerinde belirtilen hususlar çerçevesinde yaptıkları faaliyetlerin sendikal faaliyet olarak değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Ancak, bir eylemin "sendikal faaliyet (eylem)" olarak nitelendirilmesi bu faaliyetin her durumda tamamen hukuka uygun ve her hangi bir sorumluluk doğurmayacak faaliyet anlamına gelmeyeceğinden "sendikal faaliyet" olmakla birlikte faaliyetin hukuka aykırı ve sorumluluk doğuracak bir nitelik arz etmesi durumunda bu faaliyeti icra edenler hakkında hukuki sorumluluk doğurabileceğini kabulü gerekmektedir. Her ne kadar sendikal hakların idare tarafından sorumsuzca kısıtlanmaması ve bu hakkın mahiyetine uygun bir şekilde kullanılabilmesi için çeşitli korumacı yaklaşımlarla değişik mevzuatta, adli kararlarda ve hukuki belgelerde "sendikal faaliyetlerin" özgür bir şekilde icra edilmesine imkan verecek düzenlemelere ve ifadelere yer verilmiş olsa da; bu yaklaşımın sendikaların var oluşunun doğal sonucu olarak yapması gereken fiillerin, amacı doğrultusunda ve her hangi bir kısıtlamaya takılmadan ortaya koyabilmesini sağlamaya matuf olduğu ancak özel hukuk veya kamu hukuku açısından sorumluluk doğuracak iş ve işlemlerin sorumsuzca yapılabilmesine gerekçe oluşturamayacağı düşünülmektedir. Sendikal faaliyet adı altında suç işlenemeyeceği, bu gerekçeyle işlenen suçun cezasız bırakılamayacağı nasıl makul ve hukuki ise disiplin ihlallerinin de bu gerekçe ile cezasız bırakılmasının söz konusu olamayacağı değerlendirilmektedir.

4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun "Sendika üyelerinin ve yöneticilerinin güvencesi" başlıklı 18. maddesinde; "Kamu görevlileri, iş saatleri dışında veya işverenin izni ile iş saatleri içinde sendika veya konfederasyonların bu Kanunda belirtilen faaliyetlerine katılmalarından dolayı farklı bir işleme tabi tutulamaz ve görevlerine son verilemez." hükümleri bulunmaktadır. Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere iş saatleri içerisinde görevi başında olması gereken memurun ancak izin almak suretiyle sendikal faaliyette bulunabileceği hüküm altına alınmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı başlıklı 26 nci maddesinde; "Devlet memurlarının...Devlet hizmetlerinin ve işlerinin yavaşlatılması veya aksatılması sonucunu doğuracak eylem ve hareketlerde bulunmaları yasaktır." hükmüne yer verilerek memurların Devlet hizmetlerinin ve işlerinin aksatılması sonucunu doğuracak eylem ve hareketlerde bulunmak yasaklanmıştır. Aynı Kanunun 125 inci maddesinin aylıktan kesme cezası verilecek durumları düzenleyen C fıkrasının (a) bendinde; "Kasıtlı olarak, verilen emir ve görevleri tam ve zamanında yapmamak, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasları yerine getirmemek, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçleri korumamak, bakımını yapmamak, hor kullanmak," hükmüne yer verilerek kasten görev yapmama halinde aylıktan kesme cezası verileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki hükümler çerçevesinde kanunlara ve usulüne uygun olarak yapılan görevlendirmelere, verilen emirlere uyulmaması eyleminin ilgili sendikanın yönetim kurulu kararına dayanılarak gerçekleştirilmesinin bu eylemi sendikal faaliyet kapsamına sokmayacağı, disiplin hukuku kapsamında çıkarılmayacağı değerlendirilmektedir.

Arz ederim.

Enes POLAT
Başkan a.
Devlet Personel Başkan Yardımcısı